

قانون تنظیم و تعلیمات رسمی

راجع به کارشناسان رسمی مصوب ۲۳ بهمن ماه ۱۳۱۷

ماده اول - در حوزه هائی که وزارت دادگستری اعلام می‌کند هر وقت رجوع بکار شناسی لازم باشد دادگاه ها و پارک ها و هر مقام رسمی دیگر باید منحصرآ ازین کارشناسان رسمی انتخاب کند .

تبصره - در هر مورد که تعیین کارشناس مطابق قانون با اصحاب دعوی است طرفین در صورت تراضی میتوانند از غیر کارشناسان دعوی انتخاب نمایند .

ماده دوم - شرایط کارشناس رسمی از قرار زیر است :

۱- داشتن تخصص کامل در علم یا فنی که داوطلب کارشناسی در آن هستند .

۲- داشتن بیش از ۲۵ سال .

۳- عدم شهرت بفساد اخلاق وجاهل با استعمال مسکر و افیون .

۴- بودن تحت ولایت و قیمومت .

۵- عدم محکومیت بجنایت و محکومیت بجنحه که مستلزم محرومیت از حقوق اجتماعی بوده و یا مستلزم محرومیت از شرفی است که تخصص در آن دارند و همچنین عدم محکومیت به کلاهبرداری و خیانت در امانت و سرقت و ورشکستگی بقلب و جنحه های مذکور در این قانون .

۶- عدم محکومیت بانفصال ابد از خدمات دولتی .

ماده سوم - ترتیب دعوت و انتخاب کارشناسان رسمی در

آئین نامه وزارت دادگستری معین میشود .

ماده چهارم - کارشناسانی که تحت تعقیب جزائی برای

جرایم مذکور در شق ۵ از ماده ۲ قرار بگیرند از شغل کارشناسی رسمی معفی می‌شوند مقصود از تعقیب جزائی صدور ادعاینامه است .

ماده پنجم - کارشناسان رسمی باید در مرکز درحضور

کمیونی مرکب از رئیس ومدعی العموم استیناف و رئیس اداره فنی و در خارج از مرکز درحضور کمیونی مرکب از رئیس و مدعی العموم عالی ترین دادگاه مجر سوگند یاد نمایند که در کلبه

اموریکه برای کارشناسی به آنان رجوع میشود خدا را حاضر و ناظر دانسته برآستی ودرستی عقیده خودرا اظهار نمایندونظریات خصوصی را در آن دخالت نداده تمام نظر خود را نسبت باموریکه بایشان مراجعه شده اظهار کرده و هیچ چیز را مکتوم ننموده و برخلاف واقع چیزی نگویند .

ماده ششم - پس از اجرای مراسم سوگند از طرف اداره فنی وزارت دادگستری بکار شناس پروانه داده خواهد شد این پروانه در اول هر سال تجدید میشود .

ماده هفتم - کارشناسانیکه سوگند یاد کرده اند برای تجدید پروانه در سنوات بعد از یاد کردن سوگند معاف خواهند بود .

ماده هشتم - کار شناس رسمی باید وظایف مرجوعه را در اسرع اوقات انجام داده و بهیچوسیله وعنوان اظهار عقیده خودرا بتأخیر نیندازد .

ماده نهم - در صورتی که کار شناس در عقیده خود اشتباه نموده و این اشتباه در اثر مسامحه بعمل آمده باشد متخلف به سه ماه تادو سال محرومیت از کار شناسی رسمی محکوم خواهد شد - این محکومیت انتظامی مانع از تعقیب حقوقی نخواهد بود .

ماده دهم - کارشناس رسمی مکلف است در موقعی که مقام صلاحیتدار معین میکند در جلسه دادرسی مجدی که مقرر شده حاضر شود مگر اینکه عذر موجهی داشته باشد از قبیل فوت یکی از اقربای نسبی یا سببی تادرجه دوم از طبقه سوم و همچنین در موقعیکه موانع خارجی غیر قابل رفع که اراده او در آنها مندرجیت نداشته مانع از حرکت او باشد و در صورت امکان باید عذر خود را قبلاً باطلاع دادگتیه یا مقام صلاحیتدار دیگر برساند .

ماده یازدهم - در صورتیکه کارشناس در دو یا چند مقام صلاحیتدار احضار شده وجمع بین اوقات ممکن نباشد باید بحضور در دیوان جزا و دیوان جنائی را مقدمه بدارد و در مورد سایر مقامات نزد مقامیکه وقت آن زودتر ابلاغ شده حاضر شود

در این صورت کارشناس مکلف است نسخه ثانی اخطار یا گواهینامه دفتر را بلائحه که برای اعتدال به مقام بعدی میفرستد ضمیمه نماید والا غایب متخلف محسوب خواهد شد.

ماده دوازدهم - کارشناس مکلف است اسرار را که در اثر انجام شغل خود مطلع شده است حفظ نماید در صورت تخلف علاوه بر مجازات انتظامی بششماه تا دو سال حبس تأدیبی محکوم خواهد شد.

ماده سیزدهم - کارشناس هنگام مراجعه مقام صلاحیت دار اگر جهت ردی موجود باشد مکلف است آن را به آن مقام اظهار دارد و تشخیص کفایت یا عدم کفایت بجهت رد با مقام ارجاع کننده است جهات رد کارشناس همان جهات رد حاکم است.

ماده چهاردهم - دریافت هر وجه یا مالی از اشخاص ذینفع غیر از آنچه که دادگاه معین میکند و یا آئین نامه وزارت دادگستری مقرر مینماید ممنوع است و متخلف ب مجازات مرتشی محکوم خواهد شد.

ماده پانزدهم - کارشناس نمیتواند از قبول کاریکه باور رجوع شده خودداری نماید.

ماده شانزدهم - کارشناس باید در گزارشهاییکه میدهد نزاکت را مراعات نماید.

ماده هفدهم - کارشناس رسمی باید دارای دینتر منظمی بوده و نامه هائی را که راجع به کارشناسی است در آنجا بایگانی نماید.

ماده هیجدهم - در کلیه مواردی که تأدیه دستبرد کار شناس کلا یا بعضاً بعهده معسر است کارشناس رسمی باید نسبت بمعسر موقتاً بجائی رسیدگی و اظهار عقیده نماید و نیز نسبت بدعاوی که مدعی به آن کمتر از يك هزار ریال است در صورتی که دادگاه یا مقامیکه تعیین کارشناس نموده نظر به عدم اهمیت موضوع رسیدگی بجائی را مقتضی بداند هر يك از کار شناسان رسمی مکلفند اینگونه ارجاعات دادگاه یا مقام صلاحیتدار دیگر را که تعدد آن نسبت بهر يك نباید در سال از سه تجاوز نماید بدون مطالبه حق الزحمه رسیدگی کرده اظهار عقیده نماید.

ماده نوزدهم - مرجع تعقیب کارشناس اداره فنی وزارت دادگستری است و مطابق آئین نامه وزارت دادگستری دادرسی خواهد شد.

ماده بیستم - وزیر دادگستری میتواند همینقدر که از سوء رفتار و اخلاق کار شناس رسمی مطلع شد امر بتعقیب انتظامی او داده و در موردیکه اشتغال بکارشناسی او منافی با حیثیت کارشناسان رسمی باشد او را از شغل کارشناس رسمی معلق نماید.

ماده بیست و یکم - مجازاتهای انتظامی کار شناسان رسمی بقرار زیر است:

- ۱ - توبیخ شفاهی.
- ۲ - توبیخ کتبی بادر ج در پرونده.
- ۳ - جریمه نقدی از ۱۰۰ تا ۱۰۰۰ ریال.
- ۴ - توبیخ بادیج در مجله رسمی.
- ۵ - ممنوعیت موقت از سه ماه تا دو سال.
- ۶ - محرومیت دائم از شغل کارشناسی.

ماده بیست و دوم - مرور زمان نسبت بتعقیب انتظامی کارشناسان دو سال از تاریخ وقوع تخلف و یا آخرین تعقیب انتظامی است.

ماده بیست و سوم - کارشناسی که بعد از قبول کارشناسی در انجام کارشناسی مسامحه کرده دستور مقامی که کارشناس را باو رجوع نموده رعایت نکرده یا دعوت آن مقام را برای اداء توضیحات اجابت ننموده یا توضیحاتی را که خواسته شده نداده یا نقص کارشناسی را رفع ننموده یا از اظهار عقیده یا الزامات نظری که اظهار کرده امتناع نموده یا در مهلت بدوی یا تمدیدی عقیده خود را نرسانده یا بدون عذر موجه استعفا نموده یا در مجلس کارشناسان برای رسیدگی و اظهار عقیده حاضر نشده است مستحق حق الزحمه نیست و دادگاه پس از اخطار باو که اگر بخواهد در مقام مدافعه بر آید نظر باهیت تخلف او را بتأدیه جریمه نقدی از یکصد الی بانصد ریال محکوم مینماید و اینگونه جرائم در صندوق دادگستری که در این مورد عنوان صندوق جرائم خواهد داشت جمع آوری شده و بتصویب وزارت دادگستری بصرفی که معین میشود میرسد مفاد این ماده نسبت بکارشناسهای غیر رسمی نیز اجراء میشود.

ماده بیست و چهارم - هرگاه کارشناسی در وقت مقرر حاضر نشود و بواسطه تخلف یکی از صاحبان کار از حضور در وقت مقرر یا عدم تهیه وسائل کار اجراء کارشناسی بتعویق افتد جبران تضییع وقت کار شناس و هزینه که کرده باشد بعهده طرف متخلف است و دادگاه حق را که در مقابل تضییع وقت کارشناس باینداده شود بدرخواست او معین و وصول و ایصال مینماید و نیز در مواردیکه بواسطه صلح وغیره اجراء کارشناسی مقتضی نباشد حق مزبور رعایت میشود.

ماده بیست و پنجم - دادگاه و بار که هر مقام رسمی دیگری که کارشناس معین میکند باید طرز رفتار و اخلاق آنها را مراقبت نموده و هرگونه تخلف که مشاهده نمودند اداره فنی گزارش دهند عدم رعایت مکررات این ماده برای مأورین دولت مستلزم تعقیب انتظامی است.

جنحه یا حقوقی باشد بجزس تأدیبی یکسال تا سه سال و اگر برای امر جنائی باشد به جزیس مجرد از سه سال تا پنج سال محکوم خواهد شد.

مجازاتهای مذکور در این قانون در صورتی اعمال میشود که عمل مشمول مقررات شدیدتری نباشد و اگر نه مجازات اخیر اعمال خواهد شد اگر گزارش خلاف واقع در حکم دادگاه مؤثر شده باشد کارشناس یک درجه مجازات بالاتر از مجازات مذکور در فوق محکوم خواهد شد.

مفاد این ماده نسبت بکار شناسان غیر رسمی نیز رعایت خواهد شد.

ماده بیست و نهم - هرگاه در فن معینی کارشناس رسمی نباشد دادگاهها و پارکها و مقامات صلاحیتدار می توانند هر موقع که احتیاج به انتخاب کار شناس در آن فن داشته باشند از بین کسانی که شغل و حرفه و معلومات آنها مربوط بآن فن باشد یک یا چند نفر معتد را بسمت کارشناس انتخاب کنند کارشناسانیکه باین ترتیب انتخاب میشوند باید در پیشگاه دادگاه یا پارک انتخاب کننده مقامات صلاحیتدار مطابق ماده ۵ سوگند یاد کنند و از حیث تخلف تابع مقررات انتظامی کارشناسان رسمی هستند و در صورت استنکاف از قبول کارشناسی بدون عذر قانونی مورد تعقیب واقع شده بیک سال محرومیت از اشتغال بشغل یا حرفه مربوطه محکوم خواهد شد.

ماده سیام - این قانون تا اندازه که راجع بترجین رسمی قابل اعمال است در مورد آنها لازم الرعایه خواهد بود.

ماده بیست و ششم - طرز رفتار و اعمال یک ساله کار شناسان رسمی در تجدید انتخاب آنان برای سال بعد مؤثر خواهد بود.

ماده بیست و هفتم - در صورت فوت و حجر کارشناس رئیس اداره فنی وزارت دادگستری در مرکز و مدعی العموم بدایت در سایر حوزه ها برگها و اسناد راجع بامور کارشناسی را جمع کرده و بایگانی مینماید.

در صورتیکه بین آن اشیاء یا اسنادی متعلق ب مردم باشد صاحبان آنها رد میکنند.

ماده بیست و هشتم - هرگاه کارشناس ضمن اظهار عقیده بر خلاف مشهودات خود چیزی بنویسد یا عمل در اسناد رسمی محسوب می شود هرگاه کارشناس در اظهار عقیده کتبی یا زبانی خود راجع به امر جنحه و یا حقوقی تمام واقع را ذکر نکند بجزس تأدیبی از سه ماه تا یک سال و اگر بر خلاف واقع چیزی ذکر کرده باشد بجزس تأدیبی از شش ماه تا دو سال محکوم می شود.

هرگاه کارشناس در اظهار عقیده کتبی یا زبانی راجع بامر جنائی تمام واقع را ذکر نکند بجزس تأدیبی از یکسال تا سه سال و اگر برخلاف واقع چیزی ذکر کرده باشد بجزس یا کار از سه سال تا پنج سال محکوم خواهد شد.

هرگاه کارشناس در چیزی که برای آزمایش در دسترس او گذاشته شده با سوء نیت تغییر بدهد اگر کارشناسی برای امر

قانون

راجع بدلان مصوب هشتم اسفند ماه یک هزار و سیصد و هفده

۶ - نداشتن محکومیت بارتکاب جنایت و ورشکستگی بتقصیر و کلاه برداری و خیانت در امانت و سرقت بگواهی مقامیکه وزارت دادگستری معین میکند.

۷ - دادن وجه الضمان یا ضمانت نامه یا وثیقه مطابق ماده ۳.

تبصره - کسانی که دو سال قبل از اجرای این قانون بشغل دلالتی اشتغال داشته و فاقد شرط سوم این ماده باشند باید در موقع دریافت پروانه متعهد شوند که در ظرف دو سال گواهینامه امتحانات نهائی آموزش سالمندان را بیآورند والا پروانه آنها تجدید نخواهد شد.

کسانی که در تاریخ اجرای این قانون ده سال پیشینه دلالتی

ماده اول تصدی بهر نوع دلالتی منوط بداشتن پروانه است.

ماده دوم - پروانه دلالتی بارعایت احتیاجات مجلی فقط باشخاصی داده میشود که دارای شرایط زیر باشند:

۱ - داشتن بیست و پنج سال تمام و انجام خدمت نظام وظیفه یاداشتن گواهینامه معافیت یا آماده بخدمت.

۲ - تابعیت ایران.

۳ - داشتن گواهینامه سال ششم ابتدائی و یا دادن امتحانی برابر آن.

۴ - داشتن اطلاعات فنی متناسب باموریکه عهده دار دلالتی آنها هستند.

۵ - عدم شهرت ب نادرستی.

دانشه و سن آنها از ۴۵ سال کمتر نباشد از شرط سوم این ماده و این تبصره معاف خواهند بود.

ماده سوم — کسیکه میخواهد تصدی بدلالی نماید برای جبران خساراتی که ممکن است قانوناً از عملیات او متوجه اصحاب معامله شود باید یکی از طریق زیر تأمین دهد:

۱ — پرداخت وجه الضمان

۲ — دادن وثیقه غیر منقول و یا سهام.

۳ — ضمانت یکی از تجار معتبر یا بانک.

میزان وجه الضمان و وثیقه و مبلغ ضمانت و مدت و ترتیب تجدید آن بادر نظر گرفتن نوع دلالی در آئین نامه که بتصویب هیئت وزیران میرسد تعیین خواهد شد.

ماده چهارم — نسبت وجه الضمان یا ضمانت نامه یا وثیقه کسانی که از جهت مداخله دلال بعنوان دلالی پدر امور مربوطه به آنان بستنکار شده اند بر سایر بستنکاران دلالی رجحان خواهند داشت. ماده پنجم — وجه الضمان یا ضمانت نامه یا وثیقه در صورتی رد خواهد شد که دلال از دلالی کتاره گیری کند و در هر دو صورت حساب او با کسانی که از جهت دلالی باو مراجعه کرده اند تسویه شده باشد.

ماده ششم — هر دلالی که بخواهد از کار دلالی کتاره گیری کند باید قبلاً بمقامیکه بموجب ماده ۱۱ این قانون معین میشود کتباً اطلاع بدهد تا بوسیله مجله رسمی و یکی از روزنامهها قصد او آنگهی شده و ضمناً متذکر شود که در ظرف مدت دو ماه هر کس نسبت باو از جهت امور مربوطه بدلالی ادعائی دارد مقامی را که بموجب ماده ۱۱ این قانون معین میشود مستحضر نماید تا حق او طبق ماده قبل محفوظ بماند — در هر حال استرداد وجه الضمان بنا بر تصویب رئیس دادگاه بدایت محل اقامت دلال خواهد بود.

ماده هفتم — حق صدور پروانه برای دلالی معاملات ملکی دوست ریال و برای معاملات تجاری یکصد و پنجاه ریال و برای معاملات خوار بار و سایر امور شهری یک صد ریال در سال خواهد بود.

تصدی بهر یک از سه نوع دلالی نامبرده مستلزم صدور پروانه جداگانه است و برای هر پروانه حق علیحده دریافت خواهد شد. ماده هشتم — هر دلالی که معلوم شود عمل او معمولاً بر خلاف مقررات مربوطه بدلالی است مورد تعقیب مقامی که بموجب ماده ۱۱ این قانون معین میشود واقع و از شغل دلالی برای مدتی که از سه ماه کمتر و از یکسال بیشتر نباشد ممنوع و پروانه او ابطال میشود و این مانع نیست که دلال طبق جزائی یا حقوقی در دادگاه صالح مورد تعقیب قرار گرفته و بجایزات قانونی با تأدیه خسارات وارده محکوم گردد.

ماده نهم — هر کس که بدون اخذ پروانه بشغل دلالی مشغول گردد و یا قبل از انقضاء ممنوعیت بدلالی اشتغال ورزد نجس تأدیبی از ششماه تا دو سال یا بغرامت از یک هزار ریال تا پنجهزار ریال محکوم خواهد شد.

ماده دهم — هر کس که در تاریخ اجراء این قانون بشغل دلالی اشتغال دارد مکلف است در ظرف سه ماه ضبق مقررات این قانون تقاضا نامه بمقامیکه بموجب ماده ۱۱ این قانون معین میشود داده پروانه بخواهد و چنانچه تقاضا نامه نداده و مدت منقضی شده و یا تقاضا نامه او رد شود و بشغل دلالی ادامه دهد طبق ماده ۸ تعقیب و مجازات شده و دیگر باو پروانه دلالی داده نخواهد شد. ماده یازدهم — هیئت وزیران بر حسب نوع دلالی مقامی را که برای صدور پروانه و سایر وظایف مذکور در این قانون صلاحیت دارد معین خواهند کرد.

ماده دوازدهم — طرز تنظیم تقاضا نامه و پروانه دلالی و دفتریکه دلال برای ثبت عملیات خود باید نگاهداری نماید و قرار داد حق الزحمه دلال که باید بین او و کسیکه باو مأموریت داده قبل از انجام مأموریت تنظیم و مبادله شود و میزان حق الزحمه دلال که نباید زائد بر میزان معین در تعرفه رسمی باشد و سایر مقررات لازم برای اجراء این قانون مطابق آئین نامه هائیکه از طرف مقام مذکور در ماده ۱۱ تنظیم میشود خواهد بود.

ماده سیزدهم — مواد ۳۵۵ و ۳۵۶ قانون تجارت پس از انتشار آئین نامه های مربوط بحق الزحمه و دفاتر نسخ خواهد شد.

بخشنامه

بتمام دادگاه ها و دادسراها و بازپرس های کشور

کشور هم تصمیب مبنی بر همین نظر اتخاذ نموده و در مجموعه حقوقی شماره ۵۳ درج شده است ازوماً خاطر نشان میشود که در تمام مواردیکه موضوع اتهام مربوط بمال منقول میباشد بازپرس ها و دوائر جزائی باید از صدور قرار اناطه مطلقاً خودداری نمایند.

راجع باموال غیر منقول هم در صورتی اناطه مورد دارد که دعوی حقوقی مبتنی بر دلایل و امارات قابل طرح در دادگاه صلاحیت دار بوده و بر حسب مدارک و مستندات قابل توجه و دلالت اوضاع و احوال اطمینان بصحت اظهارات مدعی مالکیت پیدا بشود و الا صرف ادعای مالکیت که معمولاً بقصد تعویق امر جزائی و فرار از تعقیب اظهار میگردد مجوز اناطه نیست دادستان های دلسرا ما باید در اجراء مفاد این بخشنامه مراقبت مخصوص نموده و در هر مورد که برخورد بتخلفی نمودند گزارش دهند.

از طرف وزیر دادگستری سروری

بصورتیکه ضمن عمل مشاهده میشود غالباً دوائر جزائی نسبت بمفاد ماده ۱۷ قانون اصول مجازات جزائی تعبیرات مختلفی میکنند باره مفاد این ماده را شامل اموال منقول و غیر منقول و بعضی دیگر آنرا منحصر ناظر باموال منقوله دانسته و عده از بازپرس ها هم بمجرد ادعای مالکیت متهم نسبت بمال موضوع بزه بدون اینکه در مقدمات و مبنای اتهام و تشخیص صحت و سقم دفاع یا زوجی کامل نمایند قرار اناطه صادر میکنند و این رویه موجب شده است که اغلب پرونده های جزائی از جریان یا زوجی و رسیدگی خارج شده و کارها بطور جریان پیدا میکنند و یا به همین وسیله متهمین از تعقیب مجازات مصون میمانند.

چون تعمیم مفاد ماده ۱۷ باموال منقوله اصولاً مخالف منظور ماده مزبوره و نظر قانون گذار است و حق مالکیت مندرج در ماده ۱۷ منحصر ناظر باموال غیر منقول میباشد چنانکه دیوان